

rejser sig imidlertid, hvilken betydning det efter lovens ikrafttræden vil have, at artikler af denne art desuagtet forsynes med forbehold, eventuelt under den form, at eftertryk — også i uddrag — forbydes. Svaret herpå må formentlig blive, at citatretten ikke kan sættes ud af kraft gennem et sådant forbehold. Forbeholdet må imidlertid, som en tilkendegivelse fra forfatteren om, at han ikke ønsker artiklen yderligere udbredt uden efter nærmere aftale, tages med i betragtning ved afgørelsen af, i hvilken udstrækning god skik kan siges at tillade citering.

Det tilføjes, at § 14, stk. 1 — ligesom den udgæede § 15, stk. 1 — kun har betydning for sådanne presseartikler, der kan opfattes som litterære værker i lovens forstand, jfr. herom bemærkningerne til lovforslagets § 1. Lovforslaget sætter — bortset fra bestemmelsen i §§ 49-50 — ingen grænser for adgangen til citat for rene nyhedsmeddelelser eller andet pressestof, som ikke besidder den originalitet, som er en forudsætning for, at ophavsretlig beskyttelse kan indtræde.

Ad § 16.

Bestemmelserne i § 16 om adgang til mod vederlag at optage mindre dele af litterære værker og musikværker i samleværker til brug ved gudstjeneste eller undervisning samt til at gengive kunstværker, når 5 år er forløbet efter udgivelsen (offentliggørelsen), betegner i forhold til loven af 1933 en væsentlig ændring i ophavsmændenes favør. Bestemmelserne er kritiseret i henvendelser fra Dansk Ungdoms Fællesråd, som har ønsket at bibeholde de gældende regler om ret til uden vederlag at optage mindre værker eller dele af værker i læsebøger, skolebøger og bøger til brug ved gudstjeneste og møder efter 2 års forløb. Udvalget har fundet, at § 16 bør opretholdes uændret, men en vis begrænset imødekomenhed af de synspunkter, der er udtrykt af fællesrådet, har dog medført nedenstående ændringsforslag nr. 10 til § 19.

I anledning af et af Dansk Folkeoplysnings Samråd fremsat ønske om i § 16 (og § 17) „at ændre ordet „undervisning“ til: „folkeoplysning“ skal udvalget bemærke, at anvendelse af udtrykket „folkeoplysning“ ville udelukke visse former for undervis-

ning, som nu er omfattet af § 16 (universitets- og anden højere undervisning). På den anden side må „undervisning“ forstås i vid forstand og vil antagelig dække de fleste former for folkeoplysende virksomhed.

Ad § 17.

Ifølge § 17, stk. 1, er det tilladt at fremstille de i bestemmelsen omhandlede lydoptagelser „til midlertidig brug ved undervisning“. Det er herved forudsat, at optagelserne skal kunne opbevares og benyttes en vis længere tid, i hvert fald i nogle år, men at ophavsmændenes samtykke skal indhentes, såfremt optagelserne ønskes bevaret permanent. På grund af det ubestemte i udtrykket „til midlertidig brug“ finder man det hensigtsmæssigt, at der gives undervisningsministeren bemyndigelse til at give nærmere bestemmelser om, hvor længe optagelserne skal kunne opbevares og benyttes, såfremt der måtte vise sig at være behov herfor. *Ændringsforslag nr. 8* tager sigte herpå.

Ad § 18.

Udvalget har drøftet muligheden af at give ophavsmanden krav på vederlag, også når det gælder den fremstilling af eksemplarer, der omhandles i § 18, stk. 1.

Den affotografering af værker, der finder sted med henblik på undervisningen i døveskoler m. v., har imidlertid et så specielt formål, at man ikke kan finde det rimeligt at indføre et vederlagskrav i loven. Herimod taler også, at den pågældende eksemplarfremstilling i vid udstrækning kan anses for lovlig efter bestemmelsen i § 11 om fremstilling af eksemplarer til privat brug.

Derimod kan man principielt intet have at indvende imod, at der gives forfatteren krav på vederlag, for så vidt angår fremstilling af eksemplarer af værker i blindeskrift. Det er dog oplyst, at det i den gældende overenskomst mellem statens trykkeri for blinde og Dansk Forfatterforening i § 2 er bestemt, at der ikke skal ydes vederlag i disse tilfælde, ligesom fremstillingen af bøger i blindeskrift finder sted i ret beskedent omfang og ofte til brug ved undervisning. Der fremstilles normalt 6 eksemplarer af hvert skønlitterært eller populærvidenskabeligt værk og som regel ikke mere end 1 eksemplar af videnskabe-